

Circulair Bouwen en Betaalbaar Wonen (CBBW)

Betaalbaar en circulair bouwen in de praktijk in Vlaanderen

HET PROJECT IN HET KORT

TEKEN architectuur, in samenwerking met MikeViktorViktor architects, BOUD, Systimber en Itho Daalderop, onderzocht de mogelijkheid om via **veranderingsgerichte ontwerp- en bouwstrategieën circulaire architectuur** te realiseren die **betaalbaar** is voor particulieren op de Vlaamse woningmarkt.

Het uitgangspunt van dit onderzoek is een **aanpasbare, demontabele en betaalbare eengezinswoning** neerzetten: een conceptwoning die aansluit bij de noden van de burger en zo de transitie naar toekomstgericht bouwen faciliteert.

Aan de hand van die praktijkcase werd de **toepasbaarheid van circulaire ontwerpprincipes en bouwmethodes** getest en de **financiële haalbaarheid** geanalyseerd. Ook onderzochten we de meerwaarde van een **handleiding** die bewoners inzicht geeft in de aanpasbaarheid en mogelijkheden van hun woning.

De voortgang van het project werd **ruim gedocumenteerd** met foto's en filmpjes op de projectwebsite.

PROJECTGEGEVENS

Dossiernummer: 2019-017
 Looptijd: 12/2019 tot 06/2022
 Subsidiebedrag: € 100.000

Een project van:

TEKEN architectuur bv

Samen met:

MikeViktorViktor bv, BOUD, Systimber, Itho Daalderop

Website:

<https://www.circulairbouwenbetaalbaar-wonen.com/>

[naar de databank >](#)

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

1

De **pilootwoning** vormt een **behapbare, kleinschalige praktijkcase** waarmee we verschillende circulaire bouwproducten en ontwerpprincipes tastbaar maken voor stakeholders.

2

We **documenteerden** de bouw van de woning uitvoerig (foto's, video's, artikels ...) om zoveel mogelijk **kennis te delen** met stakeholders. In een infovideo geven we ook het woord aan de projectpartners en andere betrokkenen over het proces en de samenwerking.

3

We voerden, in samenwerking met doctoraatstudent Margaux Lespagnard van de VUB, een **financiële analyse** uit waarbij circulair bouwen wordt vergeleken met traditioneel bouwen op lange termijn.

KERNCIJFERS

1

website met documentatie

300

bereikte studenten

14

spreekmomenten en publicaties

200.000

euro initiële bouwcost woning (excl)

BELANGRIJKSTE GELEERDE LESSEN

1

De circulaire woning die we in Berchem realiseerden, toont aan dat het realistisch is om met circulariteitsprincipes op lange termijn significante financiële winsten te genereren. Hiertegenover staan **beperkte meerkosten** bij de initiële constructie, maar die worden snel teruggewonnen.

2

Praktijkcases zijn uitermate belangrijk voor het **verspreiden van leerlessen** rond circulair bouwen en om de **dialog uit de theorie** te halen. De vraag naar goed gedocumenteerde praktijkcases is daardoor heel groot.

3

Het toepassen van **verplaatsbare binnenwanden** is zowel financieel als milieutechnisch **niet zo interessant in een kleine eengezinswoning**. Die strategie is relevanter in gebouwen met een hogere aanpassingsfrequentie.

4

De product as a service overeenkomst voor technieken in deze particuliere woningen in Vlaanderen botst nog op een **psychologische drempel**: de opdrachtgever voelde zich eerder meer verantwoordelijk voor de technieken dan ontzorgd.

WAT BRENGT DE TOEKOMST?

In de zomer van 2022 werd een **podcast** opgenomen voor het Klimaatfestival 2022 en in oktober in Het Bos in Antwerpen in samenwerking met het filosofisch platform Troebel. In die podcasts werd tijdens een **informeel gesprek** dieper ingegaan op de **concepten circulair bouwen, betaalbaar wonen en alternatieve woonvormen** in de toekomst.

Verder worden de leerlessen uit dit project meegenomen in projecten zoals het **Interdisciplinair Circulair Architectuur Laboratorium** (ICAL) en het **Platform voor Circulaire Bouwknopen** (PVCB), waar het documenteren en inzichtelijk maken van leerlessen uit praktijkcases verder wordt uitgediept.